

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben házhöz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczka-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 21.

Andrássy husvéti cikke.

(—a.) Mióta Deák Ferenc történeti nevezetességű husvéti cikke új politikai irányt jelölt ki a nemzetnek, államférfiaink és publicistáink ismételt megpróbálták egy-egy husvéti cikkel más irányba terelni a nemzet politikai életét. Eddig még Deák Ferencen kívül senkinek sem sikerült.

A mostani husvéti ünnepen a haza bölcséi politikai hagyományainak egyik legkiválóbb képviselője Andrássy Gyula gróf próbálkozott meg egy husvéti cikkel. Andrássy Gyula gróf eddig is irányító vezére volt a nemzeti politikának, hisz a közelmúlt küzdelmeiben is Apponyi Albert gróf mellett neki volt legnagyobb része. A magyar alkotmány csorhitatlan épségeért vívott nagy harc az ő tevékeny közreműködése nélkül alig vezetett volna eredményre. Döntő szerepe volt a koronával folytatott alkudozásoknál is és döntő befolyása van a koalíció vezetésében azóta is, mióta a koalíciós kormány vette át politikai életünk vezetését.

Multja és jelene egyaránt vezető sze-

repre praedestinálja tehát őt és tetézi ezt az a körülmény, hogy ő áll a belügyek élén s az ő feladatát képezi a koalíciós kormány vállalkozásának legnehezebb és jövőre nemzeti és politikai életünk legfontosabb része, az általános választói jogok törvénybe iktatása.

Most, amikor ugyszólván közvetlen küszöbön áll a választói jog reformjáról szóló törvényjavaslatnak a beterjesztése kétszeresen érdekes és fontos Andrássy husvéti cikke, mely a jövő politikájáról szól.

Andrássy nem habozik kijelenteni, hogy a reformnak mindennek előtt azon kell segíteni, hogy a munkás osztály a parlamentben komolyan képviselve legyen. E reformnak emellett arra is kell törekednie, hogy képviselve legyen ott minden életre való különleges érdek, minden jogosult komoly igyekvés, minden osztály és foglalkozás, úgy azonban, hogy a döntő szerep azoké legyen, akiknek elég belátásuk van az összesség nagy érdekeinek a felfogására s elég hazafiságuk arra, hogy minden más érdek fölé a magyar állam javát helyezték. Ennek megvalósítására törekszik Andrássy s kijelenti, hogy őt ettől semmiféle akadály el nem téríti.

De ha a legjobban sikerül is elérnie

célját, — így folytatja Andrássy — akkor is számolni kell avval, hogy nemzetünk új életfeltételek közzé fog jutni, a politikai hatalom másképp fog megszerezni. A politikának és társadalomnak alkalmazkodni kell az új viszonyokhoz s az első és főfeladatnak arra kell irányulni, hogy a politikai nemzet új elemeit a magyar állameszméhez csatoljuk.

Erre pedig az szükséges, hogy a politikát a jövőben több szociális tartalommal töltsük meg, a kisemberek érdekeit jobban felkaroljuk, az intelligencia jobban teljesítse szociális kötelességeit s a politikai élet súlyát át kell helyezni a gazdasági, közigazgatási, közegészségügyi és kulturális kérdésekre.

Kell, hogy közjogi béke uralma alatt, a királylyal harmoniában élő, munkabíró és erős magyar pártok vezessék be a nemzetet az új érába s a pártok is ne azt keressék, ami elválaszt, hanem ami egyesít. Így remélhetjük, hogy rázkódás nélkül éljük át az átmeneti időt s hogy a jövő a mainál belsőleg egységesebb nemzeti társadalmat teremtsen.

Ez a rövid tartalma Andrássy husvéti cikkének.

Ma ezt minden komolyan gondolkodó ember minden fentartás nélkül bátran

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az új szintársulat.

Körülbelül új szintársulatról beszélhetünk, olyan nagy változásokat jelentett virágvasárnap a színházra nézve. Egész sereg idegen arc az ismerős szerepekben, új felfogás a már megszokott alakításokban, a háttérben az énekkar felerősítés újakkal becserezve: majdnem az idegenszerűség benyomását gyakorolja az új társulat a nézőre.

Számolnunk kell ezzel a körülménnyel akkor, amikor az ujonnan szerződött tagokról véleményt mondunk. Mind olyan darabokban léptek föl, amelyeket a közönség már ismer s amelyeket mások vittek eddig sikerre. Az eltávozottak megszokott alakítása lebeg a közönség szeme előtt s így az újak nemcsak szerepükkel, hanem elődjük sikereivel is kénytelenek megküzdeni. Ez a körülmény meglehetősen érzékenyen befolyásolja azt az első benyomást, amelyet keltenek, e befolyás alól pedig nem lehet szabadulni. Ki kell emelnünk ezt a körülményt, mielőtt beszámolnánk a bemutatkozások eredményéről s meg kell jegyeznünk, hogy az első benyomások alatt nyilvánult vélemény a további fellépések során, mikor az ujonnan szerződöttek új darabban lépnek fel, esetleg még módosulhat is.

A módosulás az ujon jöttek egy részénél kívánatos is; általában azt vettük észre, mintha a társulat színvonala az ujon szerződött férfiaknál valamelyest esett volna.

Lehet, hogy ez a már megszokott szereplők helyett az újak szokatlanságának tudható be; lesz némi befolyással rá az is, hogy egyik-másik nem éppen a legjobb szerepében lépett először a nagyváradai közönség elé, de azért általában óhajtandó, hogy az első benyomásban sok legyen az optikai és akusztikai csalódás.

Haladjunk a bemutatkozások sorrendjében.

Vasárnap délután Sik Rezső mutatkozott be Lotty egyik ezredese, Dickson szabó szerepében. Sik Rezsőt jellemző színésznek jelezték s ezért némiképp különösnek találjuk, hogy bemutatkozni Bérci egyik legkacagtatóbb szerepében kívánt. Külső sikere — tele lévén a karzat és a földszinti állóhely — elég zajos volt, annál kevesebb a belső, igazi érték. Az a folytonos tulhangozó, majdnem kiabáló, monoton beszédmódor, amelyben alig van változatosság s amely hijával van a helylyel-közzel szükséges légyságnak, nem sok sikerrel biztatott. Ellenben elég otthonos sik a színpadon, ami kivált hétfő délután a »Déryné ifjasszony« táblabírójában látszott meg. Ez a szerepe jobban sikerült. Ha Nagyváradon igazán érvényesülni akar, le kell köszörülni mozdulataiból némi szegletességet, orgánumból némi nyersséget. A karzati tapsok

ne téveszték meg, neki még sok tanulásra van igen nagy szüksége.

Kedden este a Baccaratban komoly szerepet játszott, igen helyes felfogással, lelkiismeretes kidolgozással. Ez a szerep megfelelt egyéniségének és sikert is aratott benne. Csak minél kevesebb érdeklődés legyen a hangban s mindjárt szebb sikere lesz.

Desi Altréd régi ismerősünk. Itt találta meg igazi szerepkörét: a komikus s ő, aki eleinte gyenge szerelmes volt, most egészen elfogadható jellemkomikus lett. A »Lotty ezredesei« rájaja igen jó szerepe s ebben zajos tetszést aratott. Ellenben hétfőn délután »Déryné ifjasszony« Kilyényijét erősen túlozta, ami a sikert épp annyira lefokozta. Pedig Kilyényi éppen Désinek való szerep, amelyben a túlzások nélkül értékesebb alakítást tudott volna nyújtani.

Vasárnap este a »Varázskeringő« került színre. Itt mutatkozott be az új soubrette, Diósi Nusi a Franci szerepében. Diósi Nusi kiállja az összehasonlítást elődjével: rokonszenvesebb, megnyerőbb a színpadon s szerződötése határozott nyereség. Igazi soubrett-temperamentum, akinek minden mozdulata, szava, tánca, éneke, játéka csupa pajkos fiatalosság. Ugy látszik, már ismeretlenül is akadtak lelkes tapsolói, akik első megjelenésekor is zajosan tüntettek mellette. Erre a mondvcsinált tüntetésre azonban szükség

Figyeljék meg PFAFF kirakatait!

elfogadhatja, aláírhatja, de évekkel ez-
előtt ilyenről még álmodni sem lehetett
volna. Mikor a néppárt előállott az ő
szociális és gazdasági programjával, e
téren egyedül állott, csak az agráriusok
osztották elveiket. A liberálisok úgy a
régi szabadelvű, mint a függetlenségi tá-
borban hallani sem akartak róla, neki
egyházpolitikai hecc, meg közjogi harc
kellott.

Ma már — hála Istennek! — más-
képpen vagyunk, — ime a liberálisok-
nak egyik vezére állította össze a fennl
vázoltakban az új programot, a közeli
jövő feladatait.

De vajjon lesz-e foganatja Andrassy
husvétii cikkének, mely ugylátszik felszó-
lítás a koalíció másik két pártjához, hogy
folytassák tovább az együttműködést ere-
detileg vállalt feladatuk befejezése, a
választói jog reformjának megalkotása
után is.

A függetlenségi pártban van ugyan egy
erős harcias árnyalat, mely minden áron
kizárólag a függetlenségi pártnak vindí-
kálja a további kormányzást, de úgy
látszik a mérsékelt elemek tulsulyban
vannak. Erre vall az is, hogy a párt
hivatos lapja már reagál Andrassy cikkére
és a szociális és közgazdasági reformo-
kat még okvetlenül a választások előtt
megvalósítandónak mondja márcsak azért
is, hogy ne csupán kvótaemeléssel és
hasonlókkal kelljen majd a választók
elő lépni. Ez nem olyan ideális szem-
pont, mint Andrassyé, de tényleg ugyan
abba az irányban tereli a függetlenségi
pártot, ahová Andrassy cikke irányítja.

Ugyis kell, hogy megértsék egymást
azok, akik egymásra vannak utalva. Ne-
hez időkben alakult a koalíció, vérke-

resztségen ment át, de talán még ne-
hezebb idők várnak reá, amikor még
nagyobb szükség lesz az összetartásra.
Ha ezt megértik a koalíció pártjai, akkor
Andrassy husvétii cikkének méltó ered-
ménye lesz.

Wekerle Bécsben. Wekerle minisz-
terelnök holnap Bécsbe utazik, ahol a
delegáció munkálatainak előkészítése cél-
jából közös miniszteri tanácskozás lesz.
A politikai helyzetet még mindig a kato-
natiszti fizetések emelésének kérdése
uralja. A helyzet ennek következtében
még mindig kritikus, habár nem olyan
mértékben, mint azt a bécsi lapok fel-
tűntetni szeretik. Ugy hallatszik, hogy a
nehézségeken egyelőre úgy akarnak át-
esni, hogy a delegációk egybehívása őszre
halasztassék.

A képviselőház munkarendje. A kép-
viselőház e hónap 29-én tartja legközelebbi
ülését, amelyen fel fogják olvasni a harmadik
ülésszakot megnyitó királyi kéziratot. Ezután
megválasztják az alelnököket, a háznapot és a
jegyzőket. A koalíció jelöltjei az alelnöki állá-
sokra ismét Návay és Rakovszky, míg a ház-
napgyi tisztségre Leszkay van kandidálva. A
jegyzők statusában jelentékeny változás fog be-
állani, amennyiben az egyes pártok minden
ülésszakban másokat szoktak jelölni.

A Ház megalakulása után megkezdik az
1908. évi költségvetés tárgyalását. Politikai kör-
körben biztosra veszik, hogy a belügyi költ-
ségvetés tárgyalása alkalmával Andrassy Gyula
gróf előterjeszti az általános választói jogról
szóló törvényjavaslatot. Minthogy a kormány
május havában okvetlenül végezni akar a költ-
ségvetéssel, a Ház ülései — amint ezt már

Justh elnök is kijelentette — naponként nyolc
órán át fognak tartani és pedig délelőtt tíz
órától két óráig, délután pedig négy órától
nyolcig.

A Magyar Állam. Husvét ünnepe érde-
kes változást hozott a legrégebb magyar kathy-
likus napilap, a Magyar Állam szerkesztősé-
gében. A lap főszerkesztője Szent-Királyi I. Zoltán
ország. képviselő, görögországi plébános lett, aki
a függetlenségi pártnak rövidesen egyik tekin-
télyes tárgyává nőtte ki magát. A lap feltét-
len katholicus iránya megtartása mellett hatá-
rozott függetlenségi szellemben fog tovább ha-
ladni. Munkatársai sorában vannak Batthyány
Tivadar gróf, Chernel Gyula, Csóti Géza,
Török Kálmán, Láhne Hugó, dr Nagy
Emil, Sággy Gyula, Somsich Tihámér gróf,
Zichy Vladimir gróf. — A husvétii szám
programot, de egyuttal tartalmaz, érdekes
lapot is ad, mely érdemes a függetlenségi
katholicus polgárok erőteljes támogatására. —
Itt említjük meg, hogy Visontai Soma ország-
képviselő átvette a Független Magyarország
vezetését.

Szocialisták kongresszusa. Husvét
ünnepét felhasználták a szociáldemokraták or-
szágos kongresszusuk megtartására. A kon-
gresszus első két napja az általános választói
jog követelésének volt szentelve s úgy látszik,
a központ megrendelte a vidékről a reform
kiméletlen követelését. A szónokok csaknem
kivétel nélkül elégedetlenek voltak a pártvezet-
etőség eddigi magatartásával s követelték a
politikai tömegsztrájk kimondását arra az esetre,
ha a kormány Péter-Pál-napjára be nem ter-
jeszti a szociáldemokraták szájaize szerint a
javaslatot. A fő terminustól később elállottak,
de a mellett kitarítottak, hogy a többes sza-
vazatra a tömegsztrájkjal felelnek és arra szer-

nem volt, rászolgált Diósi Nusi az őszinte
tapokra is.

Asszonyi László Nikije már kevesebb tet-
szést aratott. Némi elfogultsággal lépett a szin-
padra s így hangján is, játékan is megérezett a
kezdő. Mikor belemelegedett, mint a »Varázs-
keringő« élénklésével, ott zajosan megtapsolták.
Hétfő esti fellépése több sikerrel járt. Végle-
ges ítéletet most még nem mondhatunk róla, de az
bizonyos, hogy elődjétől, Szántótól óriási távol-
ság választja el.

Szántónak talán még hamarabb lehetne
utódja, bár nem egyenértékű utódja, *Kassay*
Károly. Kassay tehetsége sokkal nagyobb, mint
amennyit Lothár szerepében érvényre juttatott.
Ez a szerep Palásthy feldolgozásában annyira
átment a köztudatba nálunk, hogy másféle fel-
fogással itt próbálkozni sem érdemes. Kassay
fel fogása nem is ölelte fel Lothár szerepének
minden oldalát: inkább könnyelmű ficsur volt,
mint az ambiciójában sértett, duzzogó, irigy és
kárörvendő »oldalág«. A második felvonás vé-
gig hidegen hagyott; fanyar, majdnem izetlen
volt alakítása. A III. felvonás tetszett. Ellenben
hangsúlyozandó, hogy a balsikeren is átértett

az igazi tehetség, az intelligens színész, akinek
hálásabb szerepekben feltétlenül sikerei lesznek.
Első sikere már megvolt hétfőn este a »Mil-
liárdos kisasszony« egyik vigécében.

Hétfőn délután »Déryné ifjasszony« cim-
szerepében egyszerre meghódította a közönsé-
get *Hevesi Mariska* Drámai szende, még pedig
a tehetségesek közül. Megjelenése határozottan
kedves: csinos, szinpadai termet, kifejező és szép
arc, amelyhez járul kellemes, lágy orgánuma és
rutinos előadó képessége. Holmi apróságok,
mint a nem éppen esztétikus elvágódás a II. és
a III. felvonásban, csak szépséghibák. Érzelmes
szerepben, aminő Déryné, egészen jól beválik.

Kedden este a Baccaratban is szép sikere
volt.

Ebben a darabban kapta az első igazi tap-
sot *Erdős Alice*, az új komikus is. Két előbbi
szerepe vasárnap d. u. és este szürke, hatás-
talan alakítás volt; úgy látszik, a vaskosabb
komikummal nem rendelkezik. Déryné direktor-
néja finomabb komikumát ellenben elég jól
érvényre juttatta, bár az igaz, hogy ezt a sze-
repet elejteni talán nem is lehet. Így aztán,
bár háromszor lépett fel, még mindig nem je-

gecesedett ki a végleges vélemény Erdős Alice
értéke felől.

Dereky János (Szentpétery), az új szerel-
mes hétfőn d. u. csak pár szóhoz jutott s ebből
annyi állapítható meg, hogy kellemes orgá-
numa van.

Hétfőn este *Batizfalvy Elza* mutatkozott
be a »Milliárdos kisasszony« Évi szerepében.
Csinos megjelenésű, eleven temperamentumu
szubrett, akinek szerződötése határozottan gaz-
dagította az operett-személyzetet.

Az az elismerés, amit általában az ujonnan
szerződött hölgyek mind kivívtak, egyuttal a
társulat nyereségét is jelenti. Nem pusztán ud-
variasságból, hanem a kritika szigorú cvikkerén
át is meg lehet állapítani, hogy a női tagokkal
a nagyvárad színház színvonala emelkedett. A
kardalosnők közt inkább korbelt emelkedést
láttunk, némileg a külső rovására; remélhetőleg
a hanganyag értéke ugyanannyit fog emelkedni.

A zenekar is átment egy kis felújításon,
előnyére.

A közönség minden egyes előadásakor zsu-
folásig megtöltötte a színházat; a karzat, ünnep
lévén, néhány mucsai közbeszózással is adott
életjelt a népteiségről. —r.

Első szent áldozási EMLÉKKÉPEK, valamint

mindennemű szentképecskék legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivitelben magyar,
német, vagy tót szöveggel a legjutányosabb árban kaphatók **BUZÁROVITS GUSZTÁV** könyvkereskedésében
Esztergomban. — Mutatvány-képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

vezkednek, előkészülnek. Majd meglássuk, meddig bírják.

A harmadik napon, tegnap *Martos Ferenc* kassai püspök elnököl. A mai nap programja a párttagitáció és pártsajtó volt. Elsőnek szólalt fel *Malatits Géza* (Budapest.) A választói jogok és gyülekezési jogok együttes kiküzdéséről beszélt. Kitért a párttitkárságok elhelyezésére s ebben a kérdésben eltér a pártve. tőségről. Birálja a »Népszavát«, melynek szépirodalmi részével nincs megelégedve. Követeli a központi sajtó orgánumától, hogy a munkásságot értelmi színvonalra emelje föl. *Vittish Pál* (Pozsony) polemizál *Veltner* Jakabbal és követeli a radikális agitációt. *Tamássy Károly* (Miskolc) a vidéki gyülekezési jog kiküzdését követeli és főlemlíti a vidéki üldözési eseteket. *Czobel Ernő* (Budapest) a házi agitációról beszélt. *Strengár Száva* (Arad) védelmébe veszi a vidéki pártszervezetet s arra kéri a központot, hogy az agitáció folytatására erős, képzett embereket küldjenek a vidékre. *Kalmár Henrik* (Pozsony) német nyelven igen ötletesen a vidéki párttitkárok védelmére szólal föl. A program letárgyalása a késő délutáni órákban ért véget, amikor is a mezőgazdasági programra, a lakás- és élelmiszeruzsorára és a választási eredmény kihirdetésére került a sor.

Az új vágóhid építése.

— A pénzügyi szakbizottság ülése. —

Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága tegnap délután két fontos kérdésben tanácskozott.

Az egyik az új vágóhid építésének kérdése. Arról lehet vitatkozni, hogy mindent összevetve, mi volna helyesebb: a régi vágóhid átalakítása, vagy egy teljesen új vágóhid építése; de egy bizonyos, hogy a mai állapot fenn nem tartható. Nem csak megromlik a mostani hűtőben a hus, de, — mint *Rimler* főkapitány ezeltől 10 évvel jelentette hivatalosan — a patkányok pocskolják össze.

A másik kérdés volt az Apolló felépítése, amely olyan fordulatot vett, hogy kilátás van rá, miszerint a nyugdíjalapot nagyobb jövedelmessé lehet juttatni. De csak az egész épületre kiterjedő hosszabb bérlet útján, amint a Bazar épület van.

A pénzügyi bizottság ülésén *Rimler* Károly polgármester elnököl; jelen voltak: *Komlóssy József*, *Thury László*, *Köszeghy József*, *Ragány János*, *Gerő Armin*, *dr. Pácz Sándor*, *Fleischhacker Gyula*, *dr. Kurländer Ede*, *Löveinstein Zsigmond*, *Déry János*, *Gábel Jakab*, *Balogh Döme*, *Weisz Ernő*, *Fried Ferencz*, *Weisz Lajos*, *Juricskay Barna* jegyző.

Elsősorban a vágóhid újépítésének kérdésével foglalkozott a szakbizottság. Az előterjesztés szerint az új vágóhidat az állatvásártér közvetlen szomszédságába építenék s a jelenlegi vágóhidat katonai beszállásolás céljaira alakítanák át. A régi járványkórház területe ezáltal felszabadulna s felparcellásva házhelyül adnák el s ennek árából alakítanák át barakkokká a jelenlegi vágóhidat. A főmérnök jelentésében számokkal mutatja ki, hogy az egész művelet előnyös lenne a városra.

Rimler Károly tájékoztul megjegyezte, hogy két terv merült fel: a régi vágóhid átalakítása, vagy az állatvásártér mellett új vágóhid építése.

Köszeghy József főmérnök részletesen ismerteti a kérdést. A mostani vágóhid átalakítása 50,000 koronába kerülne. Kidolgozták e mellett, hogy mily összegbe kerülne egy teljesen új vágóhid az állatvásártér mellett s kitűnt, hogy az 665,000 koronából építhető fel s rendezhető be. Ha a mostanit barakkokká építenék át, hozzáadva a régi járványkórház telkéből befolyó összeget is, csak 58,000 koronával kerülne az egész többbe, mintha a mostani vágóhidat átalakítanák s a huszárlaktanya mögött rendeznék be a katonai barakat. Ajánlja az új vágóhid építésének elfogadását.

Weisz Lajos a mészárosoktól arról értesült, hogy a jelenlegi vágóhidon csak a hűtő kellene 25,000 korona költséggel átalakítani. Indítványozza, hogy csupán azt javasolja a szakbizottság, mert a városnak úgy sincs pénze, hogy az új vágóhidat kiépítse.

Rimler Károly rámutat, hogy a hűtőkészülék mellett a sertésvágóhidat is feltétlenül fel kell állítani s a barakok építését sem odáthatjuk el.

Balogh Döme sürgősnek tartja a vágóhid átalakítását, mert a mai állapot tarthatatlan. A sertésvágóhidat a régi mellett lehet építeni. Az újat már közegészségi szempontból sem építhetjük az állatvásár mellé, két városrész közzé.

Dr. Kurländer Ede, *Gábel Jakab*, *Rimler Károly*, *Weisz Ernő* és *Köszeghy József* hozzászólása után a szakbizottság az új vágóhid építését, a katonai barakkal kapcsolatosan kivételre ajánlja.

*

A másik érdekes tárgy volt az Apolló épület ügye.

Stern Sándor ajánlatot tett a városnak, hogy 10 évre kibérli az Apolló egész épületét s azért hajlandó évenként 6000 korona bért fizetni, azonkívül az épület adójára és fentartására évenként 2000 koronát fizetne s a saájából látná el a belső renoválást. Kiköti azonban, hogy az utcavonalat boltokká alakíttassa át. — Ezzel szemben kidolgozott *Rimanóczy Kálmán* egy tervet, amely szerint 2 emeletes bérházzá építenék fel 420,000 koronából, amelyhez ha hozzávesszük a telek értékét 125,000 koronával, az épület 545,000 koronában lenne a városnak. Az első időben hozna a bérház évi 6-7 százalékos, később, mikor az adómentesség megszűnik, 4-2 százalékos, évi 25680 koronát jövedelmezne. Ha a telket a város eladná s más építené fel a házat, akkor az eladási összeg kamata és mindaz városi adó stb. címén látszólag nagyobb jövedelme lenne a városnak, de ezt ellensúlyozza az értékekemelkedés.

Rimler Károly polgármester azon nyilatkozatot tette, hogy a bérpalotát a nyugdíjalapból építenék fel s ajánlat van, hogy 10-15 évre azt kibérli az illető a költség és telek értékének 6 százalékos bérösszege mellett. Így a városnak nem kellene évenként 20000 koronával a nyugdíjalap jövedelméhez hozzájárulni. — Nézte szerint a *Stern Sándor* ajánlata nem fogadható el, mert 10 évig le volna kötve a mostani épület s ott oda nem való apróbb boltok keletkeznének. Pénzügyileg is alig 700 korona évi többletet érne el a mostani állapottal szemben a város, mivel a nőipariskolát, a mostani lakás helyett legalább 1000 koronával kellene kárpótolni. Adják vissza az ügyet a tanácsnak, hogy a bérház építésének ügyét részletesen dolgozza ki.

Többek hozzászólása után a szakbizottság

a *Stern Sándor* ajánlatának mellőzésével a polgármester javaslatát fogadta el.

*

Ki volt tűzve még napirendre az értékekemelkedési illetékről alkotott szabályrendelet-tervezet, de ennek tárgyalását egy újabb ülésre halasztották. E tárgyban különben április 30 ára rendkívüli közgyűlést hívnak össze.

A hárommillió kölcsön.

És a számítás nélküli gazdálkodás.

Két fontos ügyben tartott tegnap rendkívüli ülést Nagyvárad város tanácsa.

A közgyűlés által a különféle nagy szükségletre megszavazott hárommillió kölcsön ügyében, mint irtuk, a polgármester eredménytelenül járt Budapesten.

A tegnapi tanácsülésben bejelentette a polgármester, hogy a három fővárosi nagy pénzintézet hajlandó ugyan a kölcsönt megadni, de olyan rendkívüli drágán, hogy azt nem veheti fel a város. 50 évi törlesztésre ugyanis 5-65 százalék mellett adnák az amortizációs kölcsönt, míg a város eddigi kölcsönei 5-25 százalék mellett vannak felvéve. Ezért nem találta elfogadhatónak a kölcsönt.

Tekintettel azonban arra, hogy a város nagytartozású, halaszthatatlan létesítmények mielőbbi megvalósítása elől nem térhet ki, a városi tanács állapítsa meg, hogy melyek a legfontosabbak s azokat milyen sorrendben kell okvetetlen létesíteni.

Egyben hatalmazza fel a polgármestert, hogy az így megállapított munkálatokra a fedezetet a helybeli pénzintézetekből folyószámlára szerezhesse be s ez iránt tárgyalásokat kezdheszen.

A tanács elfogadta a polgármester előterjesztéseit s megbizta, hogy lépjen érintkezésbe a helybeli pénzintézetekkel.

Ezután a halaszthatatlan létesítmények sorrendjét a következőkben állapították meg:

1. A vízmű kibővítése; erre 700,000 korona szükséges;
2. iskolák kibővítése, amelyre 315,000 korona kell;
3. a felsőgyalog vashid, 60000 koronával;
4. a Pecze városi szakaszának rendezése, 200000 koronával, (a külső szakaszt már készítik);
5. gyalogjárók készítése, erre egyelőre 200,000 korona.

Tehát összesen 1.475,000 korona kell a legszükségesebb dolgokra.

*

A rendkívüli tanácsülésen a polgármester felvetette azt a dolgot, hogy tarthatatlan állapot, miszerint a hiteltülpések mindennapiak a városházán s így minden évben óriási póthitelek kell kérni, amit a miniszter is kifogásol. A dolgot szanálni kell.

A polgármester előterjesztésére a jelen évre már részletes kimutatást kell készíteni a számvevőségnek, hogy minden tételre mutassa

Tüdőbetegségek, hurutok, számapkő, köhögés, skrofulozis, influenza ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenképp „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjt).

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testvért, megszünteti a köhögést, vándorok, éjjeli izzadást.

„Roche”

Magyarországi kizárólagos forgalmazója: Dr. Ács György és Társai Budapest.

ki, mennyi még a fedezet s ezen kimutatást az összes, megrendelésre felhatalmazott tisztviselővel közlik, szigorú meghagyásával annak, hogy szigorúan a megszabott kerethez alkalmazkodjék.

Ha valami sürgős építkezés vagy más kiadás fordul elő, a megrendelést a kereten kívül is teljesíthetik, de ilyen kivételes esetben azonnal kötelesek azt kellő indokolással a törvényhatóságnak bejelenteni. Ha azonban a dolog nem sürgős, a túlköltségek szükségét előzetesen kötelesek a közgyűléshez bejelenteni s csak annak engedélye után teljesíthető a megrendelés.

Ha ez a törekvés komoly s a polmármester kellő erélyvel ellenőrzi annak betartását, talán lesz is valami sikere.

De nem ártana egy kis megszorítás a sok jöttünk-mentünk kiadásoknál is. Nem a nagy áldomásra, városi fogatokon a fürdőbe való nagypénteki diszkivonulást értjük, hanem a haszontalan, semmi eredménnyel nem járó drága tanulmányutakat, amiknek még alig vette valami hasznát Nagyvárad.

UJDONSÁGOK.

* **Szerecsányi püspök utja.** Igaz örömmel értesülünk, hogy dr. Szerecsányi Pál püspök a tavasz beálltával hazatér székvárosába. A püspök elhagyta Florenct s pár nap múlva Nagyváradra érkezik. Szerecsányi Pál püspök egészségi állapotára a déli éghajlat legjobb hatással volt s megújult erőben érkezik vissza hívei körébe.

* **Darányi Ignác köszönete.** A nagyváradai függetlenségi párt egyik legutóbbi vacsoráján Darányi Ignác földmivelésügyi miniszterhez üdvözlő sürgönyt intézett 10 éves miniszterkedésének jubileuma alkalmából. Az üdvözlő sürgönyre tegnap érkezett meg a miniszter köszönete. A köszönet, mely Szokoly Tamás országgyűlési képviselőhöz volt intézve a következőként szól.

Fogadja Nagyságod megtisztelő megemlékezéséért a párt tagjai részére is őszinte köszönetem nyilvánítását.

Darányi Ignác s. k.

* **Lányi püspök Debrecenben.** Lányi József dr. tinnini felszentelt püspök, egyházmegyei tanfelügyelő tegnap Debrecenbe utazott. A püspök a debreceni Szvetics-féle tanítónőképző intézet és az ottani római katolikus iskolákat vizsgálja meg.

* **A vízműtelep kibővítése.** A napokban mutattunk rá, hogy mily égető kérdése Nagyvárad városának a vízvezeték kibővítése. Szerencsére most már minden akadály megszűnt, amely eddig a munkálatok megkezdését akadályozta. A földmivelésügyi miniszter ugyanis tegnapelőtt értesítette Nagyvárad városát, hogy vízmű céljaira Nagyvárad város határában szükséges területekre a kisajátítási jogot megadja. Eszerint az érdekelt tulajdonosokkal: a váradvelencei róm. kath. plébánia képviselőivel, a Popa-családdal és Oláh Györggyel megkezdik az egyezségi tárgyalásokat, de e mellett a

munkálatokat is azonnal megkezdhetik, mert a kisajátítás csak az arra vonatkozatható. Összesen 48 hold és 5808 négyszögöl kisajátításról van szó. Lukács Odón p. ü. tanácsnok előterjesztést tesz a tanácshoz, hogy az egyezkedési eljárást május 12-re tűzzék ki s a város képviseletében a polgármester elnöklete alatt dr. Thury László v. főügyész és Kőszeghy József főmérnököt bízzák meg az egyezkedéssel.

* **Husvét.** A főtámadás ünnepének két napja ünnepi színezetet adott az egész városnak. A kora tavasz legnagyobb ünnepét megünnepelte mindenki. Szüneteltek a gyárak zakatoló gépei, a műhelyek alkalmazottai, nagy méltóságos ünnepi hangulat uralkodott mindenütt. A templomok kitárt ajtóin keresztül hullámozott a nép mindkét nap. Az utcákon tarka tavaszi színű volt a nép és örült, ünnepe. Az idő, ez csunya volt. Egy-egy órára bujt ki szürke esőterhes fehérek mögül a nap, aztán megint eltűnt s a verőfény helyét sűrű vizugarak foglalták el, esett az eső. Az idő kedvezőtlen volt, de azért az ünnep keretét ez nem tudta elhomályosítani.

* **A Katolikus Kör záróünnepélye.** A Katolikus Kör záróünnepélye minden tekintetben fényes sikerének ígérkezik. Az idei előadások sorozatának méltó befejezése lesz a záróünnepély, mely méltán érdemi meg a közönségnek megnyilvánuló érdeklődését. Az ünnepélynek minden száma úgy van összeállítva, hogy azok mindenike külön-külön beválna egy sikerült ünnepély műsorának. A váradai katolikus társadalom kedve szónokának Pálffy Bélának előadása nagyon vonzó szám. A zenei részek elsőrendű élvezetet nyújtanak. A záró ünnepély *csütörtökön délután 5 órakor* kezdődik a főgimnáziumi díszteremben. Az ünnepélyre háromféle jegyek lettek kibocsátva: első öt sorban számozott ülőhely 2 korona, a többi ülőhely 1 koronagysztintén az állóhely is egy korona lesz. Jegyek válthatók Láng József üzletében és a Kath. Körben.

† **Csengery A. M. Anna.** A feltámadás

örömmünnepének hajnalán a boldog örök élet küszöbét lépte át a helybeli Orsolyazárda egyik szerzetesnője, Csengery Amália Máter M. Anna. Ezek óta tartó, de példás türelemmel viselt beteges fájdalomtól szabadította őt meg a halál; e súlyos kereszt türelmes hordozása és a szentiségek malasztjában részesülően alapuló dicső feltámadás biztos reményével adta vissza szüzi lelkét mennyei Jegyesének, hisszük, hogy földi életének Golgothájáról az örök boldogságos Tábor hegyére hívta őt meg az Úr! Az ő. v. f. n.!

* **A becsületes munka jutalma.** A hivatalos lap vasárnapi száma néhány derék, becsületes magyar munkás kitüntetéséről ad hírt, kik homlokuk veritékgyöngyeivel, izmaik erejével, pörlyötől kérges tenyerükkel fáradoztak a magyar ipar fellendítésén, a magyar név dicsőségének a kivívásán. Szép és megszívlelésre méltó komoly gondolkodásra alapul szolgálható esemény ez, mert valóban esemény-számba megy, hogy a munkások közt, dacára

a köztük konkolyként elhintett sok tévtannak, még mindig akadnak, még pedig szerencsére nagy számmal olyanok, akik nem puffanó, tartalmatlan jeiszavak ordítózással, de becsületes, izzadságos munkával akarják kivívni boldogulásukat. A kitüntetett munkások, kik a magyar államvasutak gépgyárában vannak alkalmazva, névszerint véve a következők: Randl János, Menesdorfer Gusztáv, Lovászi Géza, Voszny József, Kühl Károly, Seidl Patricius, Tóth Arpád, Kuhinka Lajos, Konecsny Ferenc, Nyitray Ferenc, Kürmesz Károly, Hirsch József, Tótsaki Mihály, Szabó Miklós, Babiák György, Hlad Ferenc, Polzovics János és Prohászka István, kiknek a legfelsőbb kegy az ezüst érdemkeresztet adományozta, főnökeiket pedig a Ferenc József-rend lovagkeresztjével, koronás arany, illetve ezüst érdemkeresztel tüntette ki.

* **Dr. Kazay Kálmán betegsége.** A városszerte ismert és közkedveltségnek örvendő szimpatikus orvos állapotáról már napok óta aggasztó hírek keringenek. Tegnap délután az a hír járta be a város utcáit, hogy a kórházban fekvő nagybeteg orvos már az agóniával vívódik. A hír szerencsére minden alap nélküli találgatás volt, az egész egy kis ájulás volt csupán. A baj mindenesetre komoly es nagy óvatosságra és kiméletre van szükség, de túlzott aggodalomra egyáltalán nincs ok.

* **Kettős eljegyzés** Ritka szép családi ünnep volt Husvétvasárnapján Kovács Béla püspökségi főügyész családjában: két bájos fiatal leánya egyszerre lett menyasszony. Kovács Emmát Milye István mérnök, Olgát pedig Varga Akos vármegyei aljegyző jegyezte el. A két jegyes párnak és szüleiknek számosan fejezték ki szerencsekívánataikat.

* **Betörés az olasz plébániai templomban.** Husvét első napjának éjjelén vakmerő rablást követett el egy elvetemült ember, aki bűncselekményének színhelyét a templomot választotta ki és elrabolta onnan azt, amit a katolikus hívek jótékony célokra adakoztak. A rablásról a következőket adjuk: Hétfőn reggel 5 órakor a harangozó mikor a templomba akart menni, hogy a reggeli harangozást teljesítse a templomnak egyik mellék ajtaját sarkig nyitva találta. A nyitva lévő ajtó nagyon meglepte a harangozót. Világosan állott előtte, hogy a templomban idegenek jártak. Körültekintés után megállapította, hogy a perselyek közül kettő le van tépve az állványáról és egy pedig fel van törve. Most már kétségtelen volt, hogy rablók jártak a templomban. Az esetről a harangozó jelentést tett Imrik Zoltán plébánosnak, aki értesítette a rendőrséget. Eleméry Ferenc tb. főkapitány megindította a nyomozási eljárást. Ennek során megállapították, hogy a perselyek tolvaja éjjel álkulcsal nyitotta ki a templom mellék ajtaját, melyen egy közönséges szimpia zár van, amit egy sima egytollu kulcsal is könnyen ki lehet nyitni. A mellék ajtón a kórusra vezető lépcsőre lehet jutni. Itt egy üveges ajtó van ezen szintén olyan zár van mint a mellék ajtón, tehát ez sem állott újjában a betörőnek. Az üveges ajtó közvetlen a templomba vezet. A perselyek különböző he-

Van szerencsém a n. é. uri közönség szives tudomására hozni, hogy a legdivatosabb angol szöveteim megérkeztek, melyből a legelegánsabb ruhákat kedvező feltételek mellett készítek.

tavaszi idényre

A. n. é. közönség szives támogatásáért esedezve vagyok kiváló tisztelettel

KISS ISTVAN, angol uri szabó

Szinház utca 4. (Adorján-palota.)

lyeken voltak felállítva. Ezek közül kettőt lelesztett és egyet feltört a betörő. A perselyekben nem lehetett sok pénz, mert szombat este kivették belőlük a begyűlt összegeket, a betörés alkalmával tehát csak a vasárnapi adományok voltak benne, amit 20—25 koronára becsülnék. A tettes közrekerítése érdekében széles körű nyomozás indult meg. Hétfőn hajnalban egy mulató helyen megjelentek a nyomozó rendőrök, akik egy Farkas Miksa nevű egyént ott le is tartóztattak. A templomrablás éjszakáján Mihályházy Kálmán törvényszéki bíró lakására is betörték és onnan két párbajpisztolyt loptak el. A letartóztatott egyénél a loptott pisztolyok egyikét megtalálták. Erős a gyanu, hogy a templom rablást is Farkas követte el. Farkas már többször volt büntetve, legutóbb 2 évi büntetését töltötte s csak két hete szabadult ki a fogházból. Farkas tagad mindent, azonban a körülmények arra vallanak, hogy a rendőrség gyanuja nem alaptalan.

* **Eljegyzés.** Gutori Földes Béla l. sz. püspökségi uradalom gazd. segédtisztje eljegyezte Davidovics Ionkát.

* **Feltóthy gyilkosa megfigyelés alatt.** Többször megirtuk már, hogy Feltóthy gyilkosa, Szilágyi Imréné tettét abnormis lelki állapotban követte el. Az ügyész indítványára Szilágyiné fogságban maradt. Elrendelték Szilágyiné emelbeli állapotának megfigyelését. A megfigyelés tegnap vette kezdetét és 20 napig fog tartani.

* **Nagyvárad mozgófényképekben.** Szinte hozzátartozik ennek a városnak a modernségéhez, hogy a látképet, mozgó életét mozgófényképekben is megörökítse. Az Edison színház igazgatósága vállalkozott erre a feladatra és husvét vasárnapján megtörtént a bevezetés felvétele, mely nagy szenzációt okozott. Az első magyar mozgófényképgyár, a budapesti Projectograph-vállalat kiváló igazgatója Neumann József és jeles főgépésze Bécsy József végezték a kinematograf felvételt, megörökítve a Bémer-teret, a fő-utcai korszót hullámozó publikumával, a Köröst, a Vilmos huszárok gyönyörű, szenzációs lovasgyakorlatait. A mozgófotografiák hamarosan láthatók lesznek az Edisonban, ahol ma ismét fényes új műsor van a Pató-cég elsőrendű ujdonságaiból, melyek az Edison óriás vásznán nagyszerűen érvényesülnek. Az új műsort, mely elragadó számokat foglal magában szívesen ajánljuk mindenki figyelmébe. Az Edison nyári kertje is legközelebb megnyílik.

* **A motoros elé vetette magát.** Tegnap reggel egy fiatal ember a Szeged felé robogó motoros kocsit elé vetette magát és súlyos sérüléseket szenvedett. A megtartott nyomozás során megállapították, hogy az öngyilkos jelöltet Dvorzsách Jánosnak hívják, foglalkozása szabósegéd. Dvorzsách nagyváradlakos szerelmes volt Popovits Mária szobaleányba, aki azonban mit sem akart hallani a szabó szerelméről. E leletti elkeresésében tegnap reggel a szerelmes szabósegéd előbb tetemes alkoholt ivott meg aztán az Ősi állomás felé ment ki. Itt rövid várakozás után Nagyváradról ment a Szeged felé közlekedő motoros kocsit. A szerelmes szabósegéd a motoros elé vetette magát. A kocsit vezető észrevette a fiatal embert, azonban oly közel volt már, hogy nem volt képes megállítani a gépet. Az öngyilkos jelölt fején súlyos sebeket ejtett a motoros. A megsérült embert a megyei kórházba szállították be, ahol gyógykezelés alá vették.

* **Az Uránia mai műsora.** 1. Don Juan. (Opera 3 fölvonásban. Katonazenével.) 2. Egy lelelc története. (Dráma.) 3. A művészinas. (Bohózat.) 4. A rendőr becsülete. (Dráma.) 5. Aki szükségből lop. (Dráma.) 6. Középkori rablók. (Romantikus.) 7. Kőbányák. 8. Agglegények. (Bohózat.) 9. Tengeri halászat. (Természet utáni fölvetel.) Katonazene. Kezdeté 6 órakor.

* **Huszárok, bakák, rendőrök harca.** Vasárnap éjjel megint kinyitott a katonavirtus teljes flórája és ugyancsak működött az alkohol, meg a kard. Két helyen is verekedtek a katonák és mindkét helyen a rendőrök vetettek azoknak véget. Az egyik verekedés a Három rózsában történt. Itt a hadsereg bakákkal és huszárokkal volt képviselve. A huszárok azonban kezdtek veszedelmesekké lenni a bakákra, akik végre is kiverték őket a kocsmából. A verekedés általános volt, amikor megérkeztek a lovas rendőrök, akik a verekedő katonákat a katonai őrzésükre adták át. A másik katonai hősködés Zöldfa-utcán történt, ahol a Füre-di-féle bodegában mulatott a gyalogos hadsereg egy pár virágszála. A katonák az alkoholtól duhajkodni kezdtek, mire kidobták őket az utcára. Az utcán a katonák leoldták oldalfegyvereiket és a bodega ablakait bezúzták. A részeg katonák zajára az utcán posztoló rendőr a Zöldfa szállodába ment és az ott inspekciózó két társát, hívta segítségül az utcán duhajkodó hat katonát lefegyverzésére. A három rendőrt a katonák megtámadták, mire a rendőrök kardot rántottak és a hat katonát lefegyverezték.

* **Baleset egy épületnél.** Tegnap délután súlyos következményekkel járó baleset történt Uri-utcán egy építés alatt lévő emeletes háznál. Nagy Julianna 34 éves malterhordó asszony az épület első emeleti állványán megbotlott és mivel az állvány nem a kívánalmaknak megfelelőleg van építve onnan a földre zuhant. A leesett asszony eszméletlenül feküdt a földön s a mentők első segély nyújtására tért magához. A sérült asszonyt Nagytemető-utca 34. szám alatti lakására szállították. Az ügyben megindult a vizsgálat.

* **Olvasóink figyelmét** felhívjuk lapunk mai számában megjelent »Sirolin« hirdetésre.

x Megérkeztek dus választékban szép plüsch-, selyem és cukortojások, diszobozok. Friss saját készítményű bonbonok igen előnyös árban kaphatók, nemkülönben ünnepi díós mákos patkók és kalácsokat megrendelésre bármilyen árban készítenek. MOLNÁR H. cukrász, Bémer-tér 2. — Telefon 395.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Gretchen.
Csütörtök: Hoffmann meséi.
Pénteken: Aranyvirág.
Szombaton: Bob herceg.
Vasárnap este: Vig özvegy.

Gretchen. Dávid és Lipsütz szatirája: a Gretchen, ma este új betanulással, új szereposztással, új rendezéssel kerül színre. A grófnő szerepét Hevesi Mariska játssza, a három községtanácsos figuráját pedig Kassay, Hajnal és Désy alakítják. A többi szerep a régi kezekben marad.

Hoffmann meséi. Offenbach világhírű operettje, Hoffmann meséi, a boldogtalan szerelemnek ez a megrázó tragédiája pénteken

kerül sorra. Az igazgatóság nagy gondot fordít arra, hogy ennek a tündöklően nagy, varázsos operettnak szépségei teljes mértékben érvényesüljenek. A hármast női főszerepet Károlyi Leona játssza, új szereplők lesznek Kassay, Sik és Dési.

Aranyvirág, Bobherceg. A mult színházévadnak két nagysikerű, népszerű, kasszadarabját eleveníti fel csütörtökön és szombaton az igazgatóság. Csütörtökön az Aranyvirág, szombaton a Bobherceg kerül színre. Mindkét reprize érdekes lesz. Az aranyvirág szerepét Diósy Nusi játssza, Beppó Asszonyi lesz. Szombaton Bobhercegben Batizfalvy Elza lép fel. A két reprizben az operett személyzet legjava mutatkozik be.

A színház új előfüggőnye. A hirdetéses színházi előfüggöny reformja május elején életbe lép. Mivel azonban a függönyön még van hely, hirdetések még felvesz a színházi iroda délelőtt tizenkettőig és délután öt óráig.

ÁVIRATOK.

A bécsi nuncius bibornoksága.

Bécs, április 21. Hir szerint Gramsci Belmonte nuncius junius elején két hónapi szabadságra Rómába megy. Római tartózkodása alatt határozni fognak arról, hogy mikor teszik kardinálissá s mihelyt ez megtörtént elhagyja Bécset, mert mint bibornok tovább nuncius nem maradhat.

Popovits és Sztérényi eskütétele.

Budapest, ápr. 21. Popovits és Sztérényi államtitkárok Bécsbe utaznak, hogy ott a titkostonácsosi esküt tegyék. Az eskütételnél jelen lesz Wekerle Sándor miniszterelnök is.

Harden becsületespöre.

München, ápr. 21. Az itteni törvényszék előtt ma kezdődött annak a pörnek a végtárgyalása, melyet Harden Miksa becsületsértés miatt Staedile által a Neue Freie Volkszeitung szerkesztője ellen indított. Harden személyesen jelent meg és maga védekezik. A becsületsértés, amely miatt Harden pörösködik, a Neue Freie Volkszeitung március 25-iki számában foglaltatik; az újság ebben a számában egy berlini levelet közöl ezzel a felirattal: Harden és Eulenburg herceg.

Nagy hóesés.

Klagenfurt, ápril 21. A vasárnapi szakadó eső után a mult éjjel sűrű hóesés állott be. A hó mindenütt félméter magas és rendkívül megnehezíti a forgalmat. Számos táviró és telefondrót elszakadt. A közúti vasúti síneket hókékekkel kellett megtisztítani. A vonatok mindennél nagy késéssel érkeznek.

Egy volt képviselő öngyilkossága.

Nagybecskerek, ápr. 21. Paolovits Lyubomir, volt orsz. képviselő tegnap délután 4 órakor Törökbecsén, a lakásán agyonlőtte magát, este 7-ig nem is tért magához. Meghalt, 40 éves volt. Ebéd után együtt borozgatott a gör. kel. szert. pappal, akinek azt mondta: hogy kimegy az udvarra szentnézai, de bement

egy másik szobába és agyonlőtte magát. Semmiféle irást nem hagyott hátra. Azt hisszük, hogy anyagi zavarokkal küzdött. Paolovits néhány évvel ezelőtt, képviselő korában felfofozott több iskolás fiút a szegedi pályadudvaron, mert a Himnuszt énekelték.

A dánosi rablógyilkosok pöre.

Budapest, ápr. 21. Budapest a pesti esküdtbírósi ma kezdi meg a dánosi rablógyilkos cigányok ügyének tárgyalását. Az annak idején az egész ország megbotránkozásával találkozott rémtett most megelevenítve ismét az egész ország közönségét foglalkoztatja. A tárgyalás huzamos ideig el fog tartani.

Pestis Amerikában.

Washington, ápr. 21. Az Egyesült Államok kormánya nem hivatalos uton azt a hírt kapta, hogy Lagulira venezuela városában a pestis pusztít. A kórházak zsúfolva vannak s naponként 20-30 pestises beteg hal meg.

A bostoni tüzvész.

Boston, ápr. 21. Az óriási tüzvészről újabb meglepő híreket kapunk. A vizsgálat során megállapították a biztosító társaságok szakértői, hogy a tüzvész gyújtogatás eredménye. A háztulajdonosok közül több 20-an gyújtották fel házaikat, hogy megkaphassák a biztosítási összegeket. A romok közül eddig 40 hullát emeltek ki és még hiányzik 80 ember, akik kétségkívül a tűz áldozatai lettek.

Igazságszolgáltatás.

Emberhalál a vasárnapért.

(Esküdtbírói tárgyalás.)

A nagyváradi kir. törvényszék esküdtbírósa a tegnapi nap folyamán egy páratlanul álló és érdekes lelki motívumoktól indokolt bűnüggyel kezdte meg az április május havi ülészeteket. A múlt évi július hó 11-én vasárnap történt, hogy Mikó József hegyközújlaki Jakos fiával Zsigmonddal együtt kiment a szőlőjébe hogy megnézze a szőlőoltványok állását. Szőlőjével szomszédos földön ott kapált Szőke József a fiával és feleségével. Mikó megbotránkozva szólt oda nekik: »Ugyan miféle pogány emberek kentek, hogy még az Ur szent napján se átalnak kapálni?« Szőke durván felelt, mire szó-szót követett s az éles vita oda fajult, hogy a két ember öltre ment. Szőke a kezeügyében levő kaszával nekiment Mikónak, mire ez a nála levő baltával leütötte ellenfelét s a fia segítségével úgy megverte, hogy három nap múlva sérüléseibe belehalt.

A tárgyalást, amely reggel 9 órakor vette kezdetét, dr. Csulyok Béla elnök vezette Szentlélek és Vámosy szavazóbírák segédletével. A köztudó tisztet Vattay alügyész töltötte be a sértett képviselőjének, dr. Kabos Béla ügyvédvel egyetemben, a védelmet Dús László és Schütz Albert látták el. A vádirat felolvasása után a vádlottak és a nagyszámban beidéztet tanúk kihallgatására került a sor. Vádlottak teljes beismerésben voltak s csupán azt hozták fel védelmükre, hogy az ünnepontás miatti felháborodásukban fedték meg Szőket, de az durván válaszolt és ebből származott az a szerencsétlen végső összetűzés. A kihallgatott tanúk is szintén megerősítik a vádlottak vallomását, valamint azon védekezésüket is, hogy Szőke támadta meg őket s ők önvédelemből ütötték meg. A tanúkon kívül kihall-

gatták dr. Grósz Menyhért és dr. Gerő Sándor törvényszéki orvosszakértőket. A tárgyalás egész első napja a tanúkihallgatásokkal telt el s így a pörbeszédre s ítélethozatalra csak a mai nap folyamán kerül sor.

Alvinczy pereit. Alvinczy Sándor volt fő-reáliskolai tanár nemcsak Budapesten, hanem Nagyváradon is megkapta a rágalmazási pereket »igazságszolgáltatás eljárásiért.« Tegnap az egyik ügy a járásbíró előtt békés befejezést nyert: Alvinczy megbízásából ügyvédje bocsánatot kért dr. Grósz Menyhértől, ki ezen panaszát visszavonta. Ugyancsak tegnapra volt kitűzve annak a rágalmazási pernek a tárgyalása is, melyet dr. Tóth Mihály megbízásából indított Alvinczy ellen dr. Krüger Aladár ügyvéd. Alvinczy nem jelent meg s így a tárgyalást elnapolták.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Irtta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(47)

Sterzl, ki észreveszi, hogy Siegburg komoly mulatságot talál az öregasszony eszevesztett fecsegésében s éppen új törbe akarja ejteni, végre szerencsésen megemlékszik róla, hogy Sláva éneke az egyetlen szer, melytől elhallgat.

Igy hát felkéri unokahugát, énekelne valami nemzeti dalt. Miután Siegburg is hozzácsatlakozott kéréseivel s Sláva a zongora hangja, a salon rossz akusztikája stb. stb. ellen felszólt volna, végre rászánja magát néhány hazafias dal előadására, mely előadását Matschowsky zongorán kíséri. Teljes magasságára kiegyenesedett walkür-alakja a regényes felindulástól reszket, az »art frémissant« szabályaihoz tartva magát, összetép egy kottafüzetet, mit ének közben, a festői hatás kedvéért kézben szokott tartani, bár különben semmiféle összefüggésben nem áll énekével.

Wolniczka báróné önfeledt némaságban hallgatja és elragadtatásban könyekre fakad. Mint sok más anya, Slávában csak azon rossz tulajdonságokat szokta észrevenni, melyekkel ő maga ellenkezésben áll, különben azonban leányának feltétlen bámulója.

Miután Sláva elénekelt volna az utolsó forradalmi ének utolsó versszakát, mely negyvenyolcban tiltva volt s Sterzl azt kérdezte magától, mi tulajdonképpen a nagyobb esapás: néne fecsegése, vagy unokhuga éneke, Matschowsky Wladimir, kinek dühe az ő és Sláva zenei előadásával aratott csekély diadal miatt, most tetőpontjára hágott, — végre azt az élelmes megjegyzést kockáztatja, hogy már későre jár az idő s a hölgyek, az ut fádalmi után, mégis csak pihenésre vágyhatnak.

Erre Wolniczka báróné még hamarosan elkölti a legutolsó tea-sütemény maradványt, aztán kényelmesen a szőnyegre söpri a morzsákat ibolyaszín atlaszruhájáról, lassan felkerekedik, körülményesen, számos hajlongás és kézszorítás közt bucsuzni kezd, az ajtóhoz közeledik s még vagy félórát elpepecsel, míg végre távozik.

Rokonainak távozta után Sterzl kikísérte a két fiatalembert, ki szintén bucsút vett már a hölgyektől s az előcsarnokban jóindulatulag odaszólt Siegburghoz.

— Ugy hiszem, őt ma az egyetlen köztünk, ki igazán mulatott.

Siegburg elpirult. Aztán őszintén Sterzl szemé közé nézve, zavartan mondá:

— Rossz néven veszi?
— Talán . . . egy kicsit, — viszonzá Sterzl szemé közé nézve, zavartan mondá:

— Rossz néven veszi?
— Talán . . . egy kicsit, — viszonzá Sterzl mosolyogva, — magam is megengedem, hogy igen nagy volt a kísértés.

— Tulajdonképpen szívből sajnálom, Sterzl — szólt Siegburg, ama kedélyes indiscretióval, mely annyi barátot szerzett neki, — nincs a világon kellemetlenebb a kellemetlen rokonságnál, mely váratlanul az emberbe belekapaszkodik. Tapasztalásból ismerem ezt. Mult tavasszal Bécsben egyszerre féltucat vén néni rándult fel kukovinából és szegény anyám nyakába vrították magukat . . . ki nem tudott hová lenni tőlük . . .

Sempály ezalatt kedvetlenül belebujt szép vidra-bundájába és néma maradt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, ápr. 21.

Osztrák hitelrészvény	—	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	—	734.75
Leszámitoló bank	—	—	403.—
Rimamurányi	—	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	—	—	644.50
Közuti vasut	—	—	528.50
Városi villamos vasut	—	—	282.50

A gabonátőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, ápr. 21.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza ápr. 1908	—	8.51
Rozs ápr.	—	12.57
Zab ápr.	—	91.11
Tengeri máj. 1908.	—	7.32

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. ápr. 21.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	—	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	95.—
Magyar nyerevény sorsjegy kölcsön	—	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	140.—
Osztrák járadék papirban	—	—	91.57
Osztrák járadék ezüstben	—	—	96.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	118.75
Osztrák korona járadék	—	—	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	260.73
Osztrák magyar államvasuti részvény	—	—	625.50

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kelemen Béla

könyvkötészete

NAGYVÁRAD,
Nagypiac-tér,
(Andrényi-palota.)

Másolat.

38967—1908. szám.

Pályázat erdősítési jutalmakra.

Az erdőtvény (1879. évi XXXI. t. cikk.) 165. §-ában körülírt kopár, vizmosásos és futóhomokterületeken ez évben létesítendő, közgazdasági jelentőségekkel bíró erdősítések megjutalmazására az országos erdei alaphól tizenegy, (11) nagy jutalmat, tíz, (10) elsőrendű és kilenc (9) másodrendű elismerő jutalmat tűzök ki, u. m.:

három egyenként 1000 koronás nagy jutalmat, (kettőt készpénzben, egyet disztárgyban);
négy egyenként 800 koronás nagy jutalmat, (kettőt készpénzben, kettőt disztárgyban);
négy, egyenként 600 koronás nagy jutalmat, (kettőt készpénzben, kettőt disztárgyban);
öt, egyenként 500 koronás elsőrendű elismerő jutalmat, (háromat készpénzben, kettőt disztárgyban);
öt, egyenként 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmat, (háromat készpénzben, kettőt disztárgyban);

öt, egyenként 300 koronás másodrendű elismerő jutalmat (háromat készpénzben, kettőt disztárgyban);

és négy, egyenként 200 koronás másodrendű elismerő jutalmat, (háromat készpénzben, egyet disztárgyban).

Ezen jutalmakért az érdekelt birtokosok, (bérlok) azon erdősítéseikkel versenyezhetnek, a melyeket az 1879. évi XXXI. t. c. 165. §-ában körülírt kopár, vizmosásos, vagy futóhomok területeken, állami pénzsegély igénybe vétele nélkül a folyó év tavaszán, vagy őszén fogantatottak.

Megkivántatik azonban, hogy:

a) az 1000 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy tagban legalább 25. kat. hold terjedelműek,

b) a 800 és 600 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 25 kat. hold terjedelműek,

c) az 500 és 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 10 kat. hold terjedelműek, és végül

d) a 300—200 koronás másodrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 5 kat. hold terjedelműek legyenek.

A pályázó birtokos a versenyre bocsátott erdősítést az első munkálatoktól kezdve a jutalom odaitélésének idejéig állandóan gondozni, a szükséges pótlásokat fogantatítani s a létrejövő erdőt az 1879. évi XXXI. t. c. 2., illetve 4. §§-ai szerint erdőnként fenntartani és kezelni tartozik.

A versenyre bocsátott erdősítések az 1913. évben fognak a helyszínén megbiráltatni. A jutalmak kiosztásánál az erdősítések sikere és közgazdasági jelentősége, az erdősítésnél felmerült nehézségek és az erdősítésre fordított költségek fognak irányadóul szolgálni, de a pénzjutalmak kiosztásánál figyelembe vétetnek ezek mellett a birtokosok vagyoni viszonyai is.

A pályázó birtokos a jutalomra csak akkor tarthat igényt, ha a versenyre bocsátott és a jutalomra érdemesnek ítélt erdősítés a jutalom odaitélésének idejében is birtokában lesz.

Az odaitélt pénzjutalom egy harmadrésze az erdősítést teljesítő kezelő erdőtisztet (gazdatisztet vagy bérlok) fogja illetni. A disztárgyat nyert birtokosok azon alkalmazottai pedig, kik a jutalmazott erdősítések teljesítése körül kiváló érdemet szereztek, érdemük szerint külön nézjutalomban fognak részesülni.

A folyó év tavaszán teljesített erdősítéseket legkésőbb folyó évi július hó végéig a folyó év őszén teljesített erdősítéseket pedig legkésőbb évi december hó 25-éig kell a birtokosnak a közgazgatási erdőszeti bizottságnál, vagy a kir. erdőfelügyelőségénél pályázatra bejelenteni.

Pályázhat a feltételeknek megfelelő erdősítésekkel az erdősítést teljesítő erdő- vagy gazdatiszt, valamint a beerdősített terület bérlője is, de pályázati kérelméhez mellékelni kell a birtokos írásbeli nyilatkozatát, melyben az kijelenti, hogy a pályázatban való részvételhez hozzájárul és egyszersmind kötelezi magát, hogy a versenyre bocsátott erdősítést az 1879. évi XXXI. t. c. 2. vagy 4. §-ában meghatározott feltételek szerint állandóan erdőként fogja fenntartani és kezelni.

A pályázati kérvényben az erdősítés helyét (község, dűlő, helyrajzi szám) kiterjedését és az erdősítésre használt fanemeket pontosan meg kell jelölni.

Nagyvárad, 1908. évi április 13.

Rimler Károly,
polgármester.

Uj katonai és polgári szabóság.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Körös-utca 22. szám alatt minden igényt kielégítő

katonai, polgári és papi szabó műhelyt

nyitottam, hol mindennemű szakomba vágó munkákat a legújabb divat szerint a legjobb kivitelben készítik el.

Egyenruhák átalakítását és tisztítását felelősség mellett a legjutányosabb árban vállalok el.

A közönség szives támogatását kéri

tisztelettel

HEICZER FERENC,
szabómester.

LEGRÉGIBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB

nyaralási vállalat

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség b. figyelmét felhívni fővárosi mintára berendezett molykár elleni megóvó és biztosító vállalatunkra.

Elfogadunk nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szőrme árukat, függönyöket szőnyegetek stb. azokat saját műhelyünkben kijavítva, hiba nélkül szolgáltatjuk vissza, kívánatra azokért házhoz küldünk; az üzlet és raktár tűz és betörés ellen biztosítva van.

Becsés pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

Zboray Gyula és Társa

szűcs üzlete, Fő-utca 7. sz.

Uj butor nagyraktár!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy saját

kárpitos, asztalos, esztergályos műhelyünket és butortelepünket kibővítettük és azt a mai naptól kezdve

Pelleyne és Schmidt

bejegyzett cég alatt logjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is eleget tegyünk. Araink igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Állami hivatalnokok és katonatiszt uraknak igen előnyös árt számítunk.

A n. é. vevőközönség szives pártfogását kéri

Pelleyne és Schmidt

NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

Nagyváradai sör.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy az ujonnan gyártott

márciusi söreim

most kerülnek forgalomba. Valóban finom kellemes ízű sörök megfelelők a legkényesebb izlésnek. A márciusi sörök már ős idők óta a sörértők kedvence és gyártmányom e tekintetben versenyez a legelsőrendű minőségekkel. Ez alkalommal ajánlom SZT. LÁSZLÓ MALÁTASÖRÖMET, mely a világhírű bajor sörök mintájára készült. Söreim kaphatók eredeti gyári töltésben minden kereskedésben. A n. é. közönséget kérem ezen helyi gyártmányu söreimet, melyek a legelsőrendű gyártmányokkal versenyképes előnyben részesíteni annál is inkább, mert az jutányosan beszerezhető és nem fizet annál reklám címeiket drága pénzen.

Kitűnő tisztelettel

KRAUSZ BÉLA.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszhető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 1/2, 32, 35, 40, 41, 44 1/2 50 évi törlesztésre.

Kölcsönkérvényeket elfogad: Breitenstein Frigyes, Bethlen-utca 9, ki egy-szersmind bővebb felvilágosítást is nyújt.

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Saját érdeke

minden hölgynek, hogy
tavaszi ujdonságainkat
női ruhaszövetek, selymek, delinek és
mosóárunkban, ugyancsak tavaszi női fel-
öltők és taft kabátokban megtekintse.
Szebbet, jobbat, divatosabbat
sehol olcsóbban nem kap
mint nálunk.

Két nagy csődtömegből

került 2500 méter gypju delin à 50 kr., valódi
Koechlin-féle levartimok à 42 kr., **1000 mé-
ter csikos tavaszi kelme 75 krajcártól,
1650 méter szines és fekete taft 1 frt 20
kr.-ért, 120 széles taft filhr és liberty selyem
még nem létezett olcsó ár 2 frt 88 kr.**

Struc boák, selyem alsók, japán övek
27 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Vászon és asztalneműekben
a régi elismert szolid minőségek és árak.

Nagybecsü pártfogást kérünk:

Wallerstein Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa **darabja 5 kor.**
60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,
tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek,** fény-
képző lámpák, ugyancsak **5 százalékkal
kartell áron alól kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e-
celra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** ←
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk
villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
lítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetsek ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán
A közös katonai jótékony célokra szánt

XXVI-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban **egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.390
nyereményt tartalmaz készpénzben 513.580 korona** összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezekedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1908. május 14-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a.
továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, posta-távirda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb.
kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

**BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVIZ**

VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL.
KELLEMES, KISSÉ SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTES, SZÉNSAVDUS,
RENDRIVÜL ÜDITŐ ASZTALI VIZ.
ORVOSILAG AJÁNLV. ORVOSILAG AJÁNLV.

Ivógyógymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a veseme-
dence idült hurutjainál, húgykö- és fűvényképződésnél, a légutak
és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának
bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.